

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

ÜÇÜNCÜ DAİRE

ÖZ VE NAS - TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no: 31941/03 ve 31944/03)

KARARIN ÖZET ÇEVİRİSİ

STRAZBURG

13 Aralık 2007

İşbu karar AIHS'nin 44 § 2. maddesinde belirtilen koşullar çerçevesinde kesinleşecek olup, şekli bazı düzeltmelere tabi olabilir.

Türkiye Cumhuriyeti aleyhine açılan ve 31941/03 ve 31944/03 başvuru no'lu davaların nedeni bu ülke vatandaşları Ali Ekber Öz ve Fuat Nas'ın (başvuranlar) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) 20 Ağustos 2003 tarihinde Temel İnsan Hakları ve Özgürlüklerini güvence altına Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 34. maddesi uyarınca yapmış olduğu başvurdur. Başvuranlar Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) önünde İstanbul barosu avukatlarından N. Çem tarafından temsil edilmektedir.

OLAYLAR

DAVANIN KOŞULLARI

Başvuranlar sırasıyla 1969 ve 1962 doğumlu olup İstanbul'da ikamet etmektedirler.

Başvuranlar PKK ile olan bağlantıları nedeniyle 12 Ekim ve 18 Temmuz 1992 tarihlerinde İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şubesi polisleri tarafından yakalanarak gözüaltına alınmışlardır.

27 Ekim ve 3 Ağustos 1992 tarihlerinde İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi (DGM) hakimi, başvuranları dinlemiş ve tutuklanmalarına karar vermiştir.

İstanbul Cumhuriyet Savcısı 10 Kasım 1992 tarihli iddianame ile aralarında başvuranların da yer aldığı yirmi altı kişi hakkında bölücülük suçlamasıyla ceza davası açmıştır.

Başvuranlar tutuklandıktan dört ay sonra serbest bırakıldıklarını ifade etmektedirler.

Yalnızca sivil hakimlerden oluşan DGM 11 Nisan 2003 tarihli bir karar ile F. Nas'ın hakkında yapılan suçlamalardan beraatına ve zamanaşımı nedeniyle A. E. Öz hakkında açılan davanın düşmesine karar vermiştir. Temyize gidilmediğinden karar başvuranlar açısından nihai hale gelmiştir.

HUKUK

I. AİHS'NİN 6/1. MADDESİ'NİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

Başvuranlar yargı sürecinin uzunluğunun AİHS'nin 6/1. maddesinde öngörülen «makul süre» ilkesine aykırı olduğunu ileri sürmektedirler.

Hükümet bu iddiaya karşı çıkmaktadır.

AİHM dikkate alınması gereken dönemin 12 Ekim 1992 tarihinde A. E. Öz için ve 18 Temmuz 1992 tarihinde F. Nas için yakalanarak gözüaltına alınmaları ile başladığını ve 11 Nisan 2003 tarihinde DGM'nin kararı ile tamamlandığını hatırlatır. Bu süre tek dereceli yargı sürecinde A. E. Öz için on yıl altı ay ve F. Nas için on yıl sekiz ay yirmi beş gündür.

A. Kabuledilebilirliğe dair

AİHS'nin 35. maddesinin 3. paragrafı çerçevesinde başvurunun dayanaktan yoksun olmadığını kaydeden AİHM, ayrıca başka açılardan bakıldığında da kabuledilemezlik unsuru bulunmadığını tespit eder. Bu nedenle başvurular kabuledilebilir niteliktedir.

AİHM yargılama süresinin uygunluğunun davanın şartları ışığında ve davanın karmaşıklığı, başvuran ve ilgili mercilerin tutumu gibi, içtihadında yerleşmiş ölçütlere bakılarak değerlendirilmesi gerektiğini hatırlatır (bkz. diğerleri yanında *Pélissier ve Sassi – Fransa* [BD], 25444/94).

AİHM, daha önceki kararlarda buna benzer pek çok şikayetlerin dile getirildiğini ve bunların AİHS'nin 6 / 1. maddesinin ihlali ile sonuçlandığını belirtmektedir (ibidem).

AİHM mahkemeye sunulan tüm delil unsurlarını incelemiş ve Hükümetin Mahkemenin bu davada farklı bir sonuca ulaşmasını sağlayacak ikna edici hiçbir tespit ve delil sunmadığını tespit etmiştir. AİHM bu yöndeki yerleşik içtihadını dikkate aldığı anda bahse konu yargı sürecinin uzunluğunun aşırı olduğuna ve «makul süre» ilkesini karşılamadığına itibar etmektedir.

Bu nedenle AİHS'nin 6/1. maddesi ihlal edilmiştir.

II. AİHS'NİN 41. MADDESİ'NİN UYGULANMASI

AİHS'nin 41. maddesine göre “Mahkeme işbu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Tarafın iç hukuku bu ihlali ancak kısmen telafi edebiliyorsa, AİHM, gerektiği takdirde, hakkaniyete uygun surette, zarar gören tarafın adil tatminine hükmeder.”

A. Tazminat

Başvuranlar 50.000 Amerikan Doları [yaklaşık 35.378 Euro] maddi, 50.000 Amerikan Doları manevi tazminat talep etmektedir.

Hükümet bu meblağlara karşı çıkmaktadır.

AİHM, talep edilen maddi tazminat ile tespit edilen ihlal arasında illiyet bağı bulunmadığını kaydetmekte ve talebi reddetmektedir. AİHM buna karşın, yargı sürecinin uzunluğu nedeniyle manevi bakımdan haksızlığa uğrayan başvuranlar için ihlal kararının tespitini yeterli görmemektedir (Bkz. özellikle Kudla-Polonya no: 30210/96 ve 31 Mayıs 2005 tarihli Acunbay-Türkiye no: 61442/00 ve 61445/00 kararları). AİHM hakkaniyete uygun şekilde başvuranların her birine 8.400 Euro manevi tazminat ödenmesine karar vermiştir.

B. Yargılama masraf ve giderleri

Başvuranlar AİHM önünde yapmış olduğu yargılama giderleri için 30.000 Amerikan Doları [yaklaşık 21.227 Euro] talep etmektedir. Bu çerçevede, tercüme masraflarını belirtir 150 YTL. [yaklaşık 87 Euro] tutarındaki alındı makbuzu ile iç hukuktaki mahkemelerdeki avukatlık gideri için İstanbul barosunun avukatlık ücret tarifesini sunmuşlardır.

Hükümet bu meblağlara karşı çıkmıştır.

AİHM'nin yerleşik içtihadına göre bir başvuran gerçekliğini, gerekliliğini kanıtladığı makul miktarlardaki yargı giderlerini elde edebilir (Bkz. Iatridis-Yunanistan (dostane çözüm) kararı, no: 31107/96). Sunulan deliller ve sözü edilen kıstaslar ışığında AİHM tüm yargı masrafları için başvuranlara birlikte 100 Euro ödenmesine karar vermiştir.

C. Gecikme faizi

Gecikme faizi olarak, Avrupa Merkez Bankası'nın marjinal kredi kolaylıklarına uyguladığı faiz oranına 3 puanlık bir artış eklenecektir.

BU GEREKÇELERE DAYALI OLARAK, AİHM, OYBİRLİĞİYLE,

1. Başvurunun *kabuledilebilir* olduğuna;

2. AİHS'nin 6/1. maddesinin *ihlal edildiğine*;

3 a) AİHS'nin 44 § 2. maddesi gereğince kararın kesinleştiği tarihten itibaren üç ay içinde, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden Y.T.L.' ye çevrilmek üzere Savunmacı Hükümetin;

- i. manevi tazminat için başvuruların her birine 8.400 (sekiz bin dört yüz) Euro *ödemesine*;
- ii. yargı giderleri için başvurulara birlikte 100 (yüz) Euro *ödemesine*;
- iii. belirtilen miktarların her türlü vergiden *muaf tutulmasına*;

b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten itibaren ve ödemenin yapılmasına kadar, bu meblağlara Avrupa Merkez Bankasının o dönem için geçerli faizinin üç puan fazlasına eşit oranda basit faizin *uygulanmasına*;

4. Adil tatmine ilişkin diğer taleplerin *reddine*;

KARAR VERMİŞTİR.

İşbu karar Fransızca olarak hazırlanmış ve AİHM'nin iç tüzüğü'nün 77 / 2. ve 3. maddelerine uygun olarak 13 Aralık 2007 tarihinde yazıyla bildirilmiştir.